Дәріс 4

АВС БАҒДАРЛАМАЛЫҚ ПАКЕТІН БАҒАЛАУ. ҚҰРЫЛЫСТЫҢ СМЕТАЛЫҚ ҚҰНЫН АНЫҚТАУ ӘДІСТЕРІ. ABC-KZ (АВС-4) БАҒДАРЛАМАЛЫҚ ПАКЕТІНІҢ СИПАТТАМАСЫ.

<u>Дәріс жоспары:</u>

1. ***Құрылыс құнының сметасын анықтау әдістері.***
2. ***ABC-KZ (АВС-4) бағдарламалық пакетінің сипаттамасы.***

.

Шығындарды бағалау әдісін таңдау құрылыс жобасын басқарудың кейінгі бүкіл процесіне айтарлықтай әсер етеді. Бұл бюджетті болжаудың дәлдігіне, жобаның экономикалық тиімділігін анықтауға және оның инвестициялық тартымдылығына әсер етеді. Әдісті дұрыс таңдау шығындардың асып кету қаупін азайтады және сметаның нақты құрылыс шығындарына сәйкес келуін қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, смета әдістемесі сметалық құжаттаманы дайындау жылдамдығына және оның клиенттерді, инвесторларды және реттеуші органдарды қоса алғанда, барлық мүдделі тараптардың қабылдауына әсер етеді.

Құрылыс шығындарын анықтаудың базалық индекс әдісі - жұмыс құны бірлік баға жинақтарында белгіленген базалық (бастапқы) шығындар негізінде есептелетін тәсіл. Бұл шығын ай сайын жарияланатын және жаңартылатын ағымдағы бағаларға түрлендіру индексіне көбейтіледі. Бұл индекстер құрылыс саласындағы материалдар, жұмыс күші, жабдықтар және басқа да шығындар бағаларының өзгеруін көрсетеді. Бұл әдіс барлық ресурстарды толығымен қайта есептемей, ескі сметаларды ағымдағы экономикалық жағдайларға бейімдеуге мүмкіндік береді.

Кәсіпорын өнімді өндіру және өткізу үшін әртүрлі шығындарға ұшырайды. Бұл шығындар экономикалық мақсаты бойынша әртүрлі; өндіріс процесінде орындалатын рөл; орын алған жері; өндіріс көлемінің өзгеруіне байланысты. Бұл оларды белгілі бір жіктеу критерийлері бойынша топтастыру қажеттілігін тудырады.

ABC-KZ (АВС-4) жүйесі құрылыс сметасын әзірлеудің дәлдігі мен тиімділігін айтарлықтай жақсартатын бағалау мен ресурстарға негізделген баға белгілеудің жаңа әдіснамалық тәсілдеріне негізделген. Бұл тәсілдердің негізгі ерекшеліктеріне мыналар жатады:

1. Әртүрлі бағалау стандарттарын пайдалану: ABC-KZ әр жобаның нақты талаптары мен сипаттамаларын ескере отырып, бағалау стандарттарының әртүрлі түрлерін біріктіреді. Бұған стандартты бағалау стандарттары, жеке және элементтік бағалау стандарттары, сондай-ақ нақты құрылыс жобасының нақты жағдайларына бейімделетін стандарттар кіреді.

2. Ресурстарға негізделген баға белгілеу: Жүйе ресурстарға негізделген баға белгілеу принциптеріне негізделген, бұл жобаның әрбір кезеңі үшін нақты ресурстар шығындарын (материалдар, жұмыс күші, жабдық және т.б.) ескеруге мүмкіндік береді. Бұл еңбек және ресурстар шығындарын дәлірек есептеуге мүмкіндік береді, бұл әсіресе күрделі немесе бірегей жобаларды салу кезінде маңызды.

ABC-KZ (АВС-4) - құрылыста сметалық құжаттаманы автоматтандырылған түрде жасау үшін қолданылатын мамандандырылған бағдарламалық пакет. Бағдарлама құрылыс жобаларының әртүрлі аспектілерін, соның ішінде құнын, материал мен жабдыққа қойылатын талаптарды және орындалатын жұмыс көлемін бағалау және талдау үшін жасалған. ABC-KZ негізгі функцияларына мыналар кіреді:

1. Шығындарды бағалау: бағдарлама құрылыс жұмыстарының құны мен шығындарын сметалық стандарттар мен бағаларға негіздеп есептейді және жобалау және құрылыс процестері кезінде бағалар мен тарифтердің өзгеруін ескереді.

2. Материалдық ресурстарға қойылатын талаптар: ABC-KZ жобалық шешімдер мен сметалық стандарттарға негізделіп, құрылыс жұмыстарына қажетті материалдардың саны мен түрін бағалайды. Бұл тиімді сатып алуды жоспарлауға және ресурстарды басқаруға мүмкіндік береді.

1) Шығындарды олардың экономикалық біртектілігі бойынша топтастыру

Мұндай топтастырудың мақсаты: өнімнің барлық көлемінің жалпы өзіндік құнын анықтау, шығындар құрылымын талдау. Мұндай топтастыру жүзеге асырылатын құжат өндірістің шығындар сметасы деп аталады. Сметада барлық цехтардың, учаскелердің, бөлімдердің, қызметтердің шығындары жинақталған.

Сметада шығындар келесі экономикалық элементтер бойынша топтастырылады:

Сметада шығындар келесі экономикалық элементтер бойынша топтастырылады:

а) материалдық шығындар;

б) еңбек шығындары;

в) әлеуметтік қажеттіліктерге аударымдар;

г) негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің амортизациясы;

д) басқа да шығыстар.

Материалдық шығындар туралы не деуге болады?

Материалдық шығындарға келесі қосалқы элементтер кіреді:

1. шикізат пен материалдар;

2. үшінші тұлға орындаған өнеркәсіптік сипаттағы сатып алынған жинақтаушы бұйымдар мен жартылай фабрикаттар, жұмыстар мен қызметтер;

3. отын бөлігі;

4. сырттан келетін энергия.

ғындар.

<u>Бақылау сұрақтары:</u>

1. Материалдық шығындарға не жатады?
2. Еңбек шығындарына не кіреді?
3. Әлеуметтік аударымдарға не жатады?
4. Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің тозуы дегеніміз не?
5. Басқа шығындарға не кіреді?

<u>Ұсынылатын әдебиеттер:</u>

***1.** НДЦС РК 8.01-08-2022. Государственные нормативы в области архитектуры, градостроительства и строительства. Нормативные документы по ценообразованию и сметам. Порядок определения сметной стоимости строительства в Республике Казахстан.*

***2.** НДЦС РК 8.04-09-2022. Государственные нормативы в области архитектуры, градостроительства и строительства. Нормативные документы по ценообразованию и сметам. Сметные нормы дополнительных затрат. Затраты на организацию и управление строительством.*

***3.** НДЦС РК 8.04-03-2022. Государственные нормативы в области архитектуры, градостроительства и строительства. Нормативные документы по ценообразованию и сметам. Единичные сметные цены на строительно-монтажные работы.*

***4.** НДЦС РК 8.04-07-2022. Государственные нормативы в области архитектуры, градостроительства и строительства. Нормативные документы по ценообразованию и сметам. Индексы стоимости для строительства.*

5. *Жаутикова С.А., Абдрахманова К.А., Иманов Е.К., Хан М.А. Сметное дело. Учебное пособие. Караганда: НАО «Карагандинский технический университет имени Абылкаса Сагинова», 2024 г.*

6. *https://adilet.zan.kz/ - Нормативная база РК.*

7. *https://abccenter.kz/ - АВС Сметные решения.*